

การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร*

The Enhancing Of School and Community Relation in Wat Yai Ban Bor School
under Samutsakhon Primary Educational Service Area Office

นาวัน แกละสมุทร

Navin Klaesamut

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Silpakorn University, Thailand.

Email: klaesamut_n@su.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 2) แนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ประชากรที่ศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 46 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา เป็นแบบเช็ครายการ จำนวน 41 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า (1) การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมาก ไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วม การสร้างภาคีเครือข่าย การประชาสัมพันธ์ และการบริการชุมชน ตามลำดับ (2) แนวทางการพัฒนาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการบริการชุมชน มี 4 แนวทาง ดังนี้ 1) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทหน้าที่มากขึ้นเพื่อจะช่วยเหลือส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น 2) โรงเรียนควรมีส่วนร่วมในชุมชนทุกวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ 3) โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับรู้ข่าวสารภายในโรงเรียนเพื่อให้ทราบข้อมูลและกิจกรรมต่าง ๆ และ 4) โรงเรียนควรเปิดให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียนหรือสนามกีฬาเพื่อให้ชุมชนได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น

คำสำคัญ: การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน; โรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ

Abstract

The objectives of this independent study were to identify 1) the level of enhancing school and community relation of Watyaibanbor School, Under Samutsakorn Primary Educational Service Area and 2) the guidelines of enhancing school and community relation of Watyaibanbor School, Under Samutsakorn Primary Educational Service Area. The sample were 46 school administrators, teachers, school board, The instruments were the checklist questionnaire, with 41 items, about enhancing school and community relationship. The Statistics used in data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The findings of this study were as follows: (1) The level of reused as community, of Watyaibanbor School, Under Samutsakhon Primary Educational Service Area, as a whole was a high level. When Considerated in each aspect, Its found that 4 aspects were at a high level by descending respective arrangement based on the Arithematic Mean Values; Cooperation, Creating a Network partner, Public Relations and Community Service, respectively. (2) The guidelines for improving the school and community of Watyaibanbor School, Under Samutsakhon Primary Educational Service Area were as follows : 1) Basic Education Board should stimulate the better relationship between school and community, 2) the school should participate in religious days with the community, 3) the school should announce the activities and information in the school to the community, and 4) the school should allow the community to know more about school by property use within the school such as school's buildings and stadium.

Keywords: School and Community Relation; Wat Yai Ban Bor School

บทนำ

โรงเรียนเป็นสถานที่ให้การศึกษาแก่ประชาชนร่วมกับหน่วยงานหรือสถาบันอื่น ๆ การที่โรงเรียนจะทำหน้าที่ของตนให้สำเร็จไปได้ด้วยดีนั้น โรงเรียนจะต้องประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของการศึกษา ชุมชนจึงมีบทบาทและความสำคัญในการดูแลส่งเสริมโรงเรียน เพื่อมุ่งหวังที่จะให้สมาชิกในชุมชนได้เข้าศึกษาและเป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพของชุมชน โรงเรียนก็ต้องสนองความต้องการของชุมชน ชุมชนก็เห็นคุณค่าก็จะให้การสนับสนุนส่งเสริมโรงเรียนในทุก ๆ ด้านเท่าที่ชุมชนสามารถให้ความร่วมมือสนับสนุนส่งเสริมได้ (พินิจดา วีระชาติ, 2552) ในการพัฒนาโรงเรียนนั้น ชุมชนมีบทบาทสำคัญยิ่งในการที่ชุมชนจะช่วยเหลือโรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาของชุมชน โรงเรียนต้องอาศัยความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชนทั้งในเรื่องเงิน วัสดุอุปกรณ์และสิ่ง

ต่างๆ ตลอดจนแรงงานแรงใจจากชุมชนนั้นๆด้วย การได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากชุมชนเป็นสิ่งที่สำคัญแสดงให้เห็นว่าชุมชนนั้นให้ความสนใจโรงเรียนเป็นสมบัติอันมีค่าของชุมชน

การดำเนินการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่า และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการติดตามและกำกับการดูแลการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการโรงเรียน ต้องมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน ไม่ว่าจะเป็นบทบาทของประชาชน บทบาทของเลขานุการ บทบาทของกรรมการ โดยเฉพาะกรรมการที่เป็นพ่อแม่ผู้ปกครอง องค์กรเอกชน ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้และประสบการณ์เรื่องการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพยายามเข้าหาชุมชนและประการสำคัญที่สุดคือทุกฝ่ายต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของการศึกษาและผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด (ธีระ รุญเจริญ, ปราชญา กล้าผจญ และสัมมา รณิจัย , 2554)

การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา จึงเป็นการสร้างสัมพันธภาพอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้โรงเรียนรู้จักชุมชนดีขึ้น สามารถที่จะค้นหาและใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ในเวลาเดียวกันชุมชนก็มีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา คือ การทำให้ชุมชนรู้สึกว่าเป็นสมบัติของทุกคน ผู้คนในชุมชนย่อมจะช่วยกันดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน ตลอดจนเอื้ออำนวยความสะดวก ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยสละทรัพย์สินซื้ออุปกรณ์ที่โรงเรียนยังขาดแคลน ช่วยซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์อาคารเรียน โดยมีได้คิดค่าตอบแทน เป็นต้น (พนิชดา วีระชาติ , 2552)

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น สนองให้สังคมทุกฝ่ายเข้ามามีส่วน ความต้องการของท้องถิ่นร่วม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังท้องถิ่นและสถานศึกษาในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 29 กล่าวว่า "ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

คุณภาพจากสถานศึกษาที่มีนักเรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนด และเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าวจะต้องดำเนินการให้สถานศึกษามีความพร้อมในการขอรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทำการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ ผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน การปฏิรูปกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษา มุ่งปรับเปลี่ยน

ความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการจัดการของรัฐใหม่ เพื่อให้การจัดการศึกษามีอิสระและเสรีมากขึ้น มีการจัดการศึกษาที่ได้คุณภาพและสร้างความเป็นธรรมแก่คนในสังคมมากขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมและประเทศไทยได้อย่างรวดเร็ว ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงกล่าวได้ว่าการสรรหากรรมการสถานศึกษา มีจุดมุ่งหมายให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาภายในชุมชน แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549

มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ มุ่งมั่นพัฒนาคนไทยและสังคมโดยรวม ดังนั้นพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นหลักฐานของการพัฒนา โดยมุ่งหมายให้ทุกคนได้เข้าถึงบริการทางการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต เพื่อเพิ่มความสามารถและโอกาสในการเรียนรู้ด้วยการจัดการศึกษาทุกระดับและประเภท ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยอาศัยการเรียนรู้จากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างกว้างไกล ครอบคลุมสถานการณ์ของสังคมไทยและสังคมโลก เพื่อให้การศึกษาเป็นยุทธศาสตร์ทางปัญญา เพื่อพัฒนาคนได้อย่างเต็มศักยภาพตลอดชีวิต ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นสังคมคุณภาพ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545) ดังนั้น การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาจึงมีความสำคัญ เพราะโรงเรียนจะดำเนินงานต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนและชุมชนสัมฤทธิ์ประโยชน์ร่วมกันเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาการศึกษา ที่ส่งผลผลิตคือนักเรียนที่จะเป็นอนาคตที่สำคัญของชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อทราบแนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ให้บรรลุวัตถุประสงค์มีระบบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดและการดำเนินการวิจัย เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัยเป็นขั้นตอนการจัดเตรียมโครงการวิจัยตามระบบการดำเนินการวิจัย พร้อมทั้งศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ นิยามปัญหา ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ ทฤษฎีข้อมูล ตำราเรียน วารสาร รายงานการวิจัย วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และวิธีดำเนินการวิจัยภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่

ปรึกษา เพื่อนำมาจัดทำโครงงานวิจัย และเสนอโครงงานวิจัยต่อภาควิชาการบริหารการศึกษา เพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ระยะที่ 2 การดำเนินงานตามโครงการวิจัยเป็นขั้นตอนการดำเนินการจัดสร้างเครื่องมือทดสอบและปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยวิธีหาค่าความเชื่อมั่น รวมทั้งการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของโครงการ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ตอบคำถามของการวิจัยได้ใกล้เคียงที่สุด นำเครื่องมือที่สร้างไปเก็บข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ แปรผลการวิเคราะห์ข้อมูล และเขียนรายงานการวิจัย

ระยะที่ 3 การรายงานผลการวิจัยเป็นขั้นตอนการจัดทำร่างรายงานการวิจัย นำเสนอต่อคณะกรรมการการควบคุมการค้นคว้าอิสระตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระเสนอแนะ นำมาจัดทำเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติการจบการศึกษา

ประชากร

ประชากรของงานวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน ครู 31 คน (ไม่รวมผู้วิจัย) กรรมการสถานศึกษา 13 คน รวมทั้งสิ้น 46 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบใช้รายการ เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ที่ปฏิบัติในปัจจุบัน ประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะแบบตัวเลือก (force choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร แบบใช้รายการ จำนวน 41 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยนำเครื่องมือของสมนึก พงษ์สกุล ที่เป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แล้วนำผลการศึกษามาปรับปรุงเครื่องมือโดยการปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระและผู้ทรงคุณวุฒิ

2) ศึกษาและนำผลการศึกษามาสร้างเป็นเครื่องมือ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเครื่องมือของสมนึก พงษ์สกุล ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) เท่ากับ .935 มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

3) นำแบบสอบถามที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 ไปเก็บข้อมูลกับประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยขอหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรในการออกหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอน ของโรงเรียนที่เป็นประชากรที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

2) ผู้วิจัยนำหนังสือที่หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่งไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลของสถานศึกษา ที่เป็นประชากรที่ศึกษา

3) ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามกรอบเวลาที่ผู้วิจัยกำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้พิจารณาตรวจสอบแบบสอบถามทั้งหมดเพื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน นำมาจัดระบบข้อมูลและวิเคราะห์ค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequencies) และค่าร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบน (σ) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)

3. ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิดนำมาวิเคราะห์หาแนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวม ปรากฏผลดังรายละเอียดดังตารางที่ 1

การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน		μ	σ	ระดับความคิดเห็น
1.	การมีส่วนร่วม	4.19	0.53	มาก
2.	การสร้างภาคีเครือข่าย	4.06	0.56	มาก
3.	การประชาสัมพันธ์	4.00	0.55	มาก
4.	การบริการชุมชน	3.89	0.66	มาก
รวม		4.10	0.52	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงค่ามัธยเทศจากมาก ไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วม ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.53$) การสร้างภาคีเครือข่าย ($\mu = 4.06$, $\sigma = 0.56$) การประชาสัมพันธ์ ($\mu = 4.00$, $\sigma = 0.55$) และการบริการชุมชน ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.66$)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงค่ามัธยเทศจากมาก ไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วม การสร้างภาคีเครือข่าย การประชาสัมพันธ์ และการบริการชุมชน ตามลำดับ

2. แนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ผู้วิจัยจึงศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลและหาแนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 แนวทาง ดังนี้ 1) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทหน้าที่มากขึ้นเพื่อจะส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น ดังนั้น แนวทางการส่งเสริมด้านนี้ ผู้บริหารโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรมีการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เช่น งานปีใหม่ วันลอยกระทง เป็นต้น ส่งผลให้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น รวมทั้งยังมีการระดมและประสานการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันเพื่อการพัฒนา 2) โรงเรียนควรมีส่วนร่วมในชุมชนทุกวันสำคัญทางศาสนาต่างๆ ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูร่วมกิจการวันสำคัญทางศาสนามากขึ้นเพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 3) โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับรู้ข่าวสารภายในโรงเรียนเพื่อให้ทราบข้อมูลและกิจกรรมต่างๆ ในด้านนี้ โรงเรียนควรเพิ่มเติมการทำรายงานผลการเรียนของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบในทุกภาคเรียน และได้จัดทำป้ายนิเทศเสริมเพื่อเสนอผลงานนักเรียนให้ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ จะช่วยส่งผลให้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น และ 4) โรงเรียนควรเปิดให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียนหรือสนามกีฬาเพื่อให้ชุมชนได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น ในด้านสุดท้าย ผู้บริหารและครูโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่ออาจจะเปิดสถานที่ภายในโรงเรียนให้ชุมชนได้เข้ามาใช้บริการมากขึ้น และประกาศให้ชุมชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง ว่าโรงเรียนได้มีการเปิดให้บริการด้านสถานที่ที่โรงเรียนสามารถมาใช้บริการได้ ซึ่งสอดคล้องกับ (สมนึก พงษ์สกุล , 2556) ได้ศึกษาปัจจัยและรูปแบบยุทธศาสตร์การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยยุทธวิธีการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประกอบด้วย 4 ปัจจัยได้แก่ 1. การมีส่วนร่วม 2. การสร้างภาคีเครือข่าย 3. การประชาสัมพันธ์ 4. การบริการชุมชน 2. ปัจจัยการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทุกตัวมีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยการมีส่วนร่วม (F1) โดยที่การสร้างภาคี

เครือข่าย (F2) การประชาสัมพันธ์ (F3) มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการมีส่วนร่วม (F1) ส่วนการสร้างภาคีเครือข่าย (F2) และการประชาสัมพันธ์ (F3) มีความสัมพันธ์โดยอ้อมต่อการมีส่วนร่วม (F1) โดยส่งผ่านการประชาสัมพันธ์ (F3) ซึ่งรูปแบบที่ปรากฏมีความเหมาะสม เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และมีความถูกต้อง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อให้ทราบสภาพที่จริงของการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยผู้วิจัยสามารถ นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (ภาวิณี สุขเกษม, 2555) ผลการวิจัยพบว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 1 จำแนกตามสถานภาพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และแนวทางการพัฒนา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 1 จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษา ได้แนวทางการพัฒนา คือ ด้านการให้บริการชุมชนด้านการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนและเสริมสร้างการประชาสัมพันธ์ ด้านบทบาทการเป็นผู้นำและบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษา

2) ด้านการสร้างภาคีเครือข่าย พบว่า การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วิศรา บุญมี, 2555) ผลการวิจัยพบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่งพบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น และด้านการประชาสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3) ด้านการประชาสัมพันธ์การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กมลรัตน์ จันทโชติ, 2556) ผลการวิจัยพบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านคลองมะขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการบริการชุมชน และด้านการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน มีการดำเนินงานไม่เหมาะสม การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน

รับรู้ข่าวสารภายในโรงเรียนน้อย ไม่ทั่วถึง ทำให้ไม่ทราบข้อมูลหรือกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนการให้บริการชุมชนยังไม่มากเท่าที่ควร เพราะมีพื้นที่ภายในโรงเรียนน้อย ต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนจึงไม่สะดวก การให้ความรู้แก่ชุมชนน้อยเพราะบุคลากรไม่เพียงพอและขาดทักษะในเรื่องที่ชุมชนสนใจจะศึกษา คนในชุมชนไม่สะดวกในการทำกิจกรรมเพราะมีอาชีพที่หลากหลายมีเวลาไม่ตรงกัน ทำให้กิจกรรมทำได้ยาก การเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนยังไม่มากเท่าที่ควร และแนวทางการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ทั้ง 3 ด้าน คือ การตั้งบอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าโรงเรียน จัดทำเอกสารและแผ่นพับ แจกผู้ปกครองอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายให้ทราบถึงกิจกรรมให้เหมาะสม และเพียงพอเพื่อที่จะให้บริการแก่ชุมชนอย่างทั่วถึง พัฒนาทักษะให้กับบุคลากรในเรื่องที่ชุมชนสนใจและจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรักความเข้าใจถึงสภาพความเป็นอยู่ในชุมชนของตนเอง

4) ด้านการบริการชุมชน พบว่า การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ดลใจ ต้นเจริญ, 2557) ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดและกลุ่มของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกันมีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่แตกต่างกันข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้า คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรได้รับการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ จะช่วยส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้นจนสามารถพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2. แนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เนื่องจากการบริการชุมชน มีค่ามัธยฐานอันดับน้อยที่สุดซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลและหาแนวการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนซึ่งแบ่งออกเป็น 4 แนวทาง ดังนี้ 1) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทหน้าที่มากขึ้นเพื่อจะช่วยเหลือส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น 2) โรงเรียนควรมีส่วนร่วมในชุมชนทุกวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ 3) โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับรู้ข่าวสารภายในโรงเรียนเพื่อให้ทราบข้อมูลและกิจกรรมต่าง ๆ 4) โรงเรียนควรเปิดให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียนหรือสนามกีฬา เพื่อให้ชุมชนได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น อาจเนื่องมาจากทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและครูโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้จัดให้มีการนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมของท้องถิ่น และผู้บริหารและครูยังมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์กับชุมชนไม่มากเท่าที่ควร ชุมชนยังไม่รู้จักโรงเรียนยังไม่มี การประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ชุมชนรู้จัก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วม ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนอุปกรณ์กีฬาจากชมรมผู้ปกครอง หรือชมรมสมาคมศิษย์เก่า และควรเชิญผู้นำชุมชนเข้าร่วมเป็นเกียรติเป็นประธานในงานกิจกรรมของโรงเรียน
2. ด้านการสร้างภาคีเครือข่าย ผู้บริหารโรงเรียนควรเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่าเข้ามาจัดตั้งกลุ่มชมรม สมาคมและควรเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันวางแผนกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
3. ด้านการประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดทำวารสารสิ่งพิมพ์เผยแพร่เสนอข้อมูลของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบและเข้าใจ การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ
4. ด้านการให้บริการชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการสนามกีฬาของโรงเรียน และส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการอาคารของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ตามที่ได้ผู้วิจัยได้ศึกษา การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อเป็นประโยชน์ ในการศึกษาค้นคว้าของผู้ที่สนใจทั่วไป ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง: References

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการสรรหาและการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- Ministry of Education. (2003). *Guide to Recruiting and Choosing Basic Educational Commission*. Bangkok: Express Transportation Organization of Thailand.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- Ministry of Education. (2003). *National Education Act B.E. 2542 and Amendments (Second National Education Act B.E. 2545 (2002)*. Bangkok: Express Transportation Organization of Thailand.
- กมลรัตน์ จันทโชติ. (2556). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านคลองมะขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Chanthachote, K. (2013). *The Model Development of the Relationship Communities and Banklongmakham School under Trad Primary Educational Service Area Office*. Master of Education Thesis. Burapa University.
- ดาวประกาย สายแก้ว. (2556). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวังทับไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Saikaew, D. (2013). *The Model Development of the Relationship Communities and Wakthabsai School under Chantaburi Primary Educational Service Area Office 2*. Master of Education Thesis. Burapa University.
- ประสิทธิ์ เผยกลิ่น. (2556). รูปแบบการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- Peiklin, P. (2013). *Model of Communities Relationship Administration of Basic Education Schools*. Master of Education Thesis. Suandusit Rajchabhat University.
- พินิจดา วีระชาติ. (2552). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Weerachart, P. (2009). *The Model Development of the Relationship Communities and School*. Bangkok: Odeon Store.
- พลพัฒน์ ชนชนกุล. (2556). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านบึงตะกู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Chanachonkul, P. (2013). *The Model Development of the Relationship Communities and Bungtakoo School under Chachoengsao Primary Education Service Area*. Master of Education Thesis. Burapa University.
- ภาวิณี สุขเกษม. (2555). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

- Sukkasem, P. (2012). *The Model Development of the Relationship Communities and Nikomsangtonengiangwatrayong1 School under Rayong Primary Educational Service Area Office 1. Master of Education Thesis. Burapa University.*
- วริศรา บุญมี. (2555). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Boonmee, W. (2012). *The Model Development of the Relationship Communities and Chonburi Provincial Administrative School. Master of Education Thesis. Burapa University.*
- ศุภรัตน์ ปุ้งข้อ. (2558). สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเขตรกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Pungkho, S. (2015). *A Study of Existing Administration on The Relationship Between Schools and Communities of Educational Opportunity Expansion Schools of Khao Chakan Cluster Under The Sakaeo Primary Educational Service Area Office 1. Master of Education Thesis. Burapa University.*
- สมนึก พงษ์สกุล. (2556). ปัจจัยและรูปแบบยุทธวิธีการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Pongsakul, S. (2013). *Factors and model of school-community relations strategies. Doctor of Philosophy Thesis. Silpakorn University.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559).* กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิก.
- Office of the Education Council. (2010). *National Education Development Plan, Issue 11, 2012-2016.* Bangkok: Prikwan Grapphic.
- Fred C. Luneburg and Allan C. Ormstein. (2007). *Educational Administration: Concepts and Practices.* (5 ed.). CA: Wadsworth Publishing.

